

Robert Liewendahl stämmer Kulturföreningen Katrina

”Det här är fråga om ett intrång”

Robert Liewendahl är kritisk till att Kulturföreningen Katrina har fortsatt med planerna på en nyuppsättning av ”Katrina” trots att han har förbjudit det. Han hotar med rättsliga åtgärder efter premiären den 17 juli.

– Jag anser att man inte har agerat enligt lagen om upphovsrätt, säger han.

Dramatikern och regissören Robert Liewendahl skrev manuset till musikteatern ”Katrina” på beställning av landskapet inför 75-årsfirandet av Ålands självstyre år 1997. Den lovordade föreställningen lockade stor publik och sattes upp i två omgångar till. Han är skarpt kritisk till Kulturföreningen Katrinas beslut att skriva ett nytt manus inför nyuppsättningen sommaren 2024.

Robert Liewendahl säger att rättsliga åtgärder kan vidtas först efter att verket har framförts. Han kan inte stoppa premiären den 17 juli, men tänker agera efter det.

Är det självklart för dig att ta den här striden?

– Absolut. Jag anser att man inte har agerat enligt lagen om upphovsrätt.

Varför är det viktigt för dig?

”Det hade också varit en annan sak om musikalen varit ett fiasko, men det blev publiksuccé alla tre åren.”

– Det är viktigt att reda ut den här frågan. Skulle man i Finland kunna ta vilken musikal som helst, behålla musiken och låta skriva ett nytt libretto utan att över huvud taget kontakta original-librettisten? Nej, så här gör man bara inte, anser jag. Det hade också varit en annan sak om musikalen varit ett fiasko, men det blev publiksuccé alla tre åren.

Han berättar att han har varit i kontakt med advokater både i Finland och på EU-nivå.

– De säger samstämmt att det här är fråga om ett intrång. De senaste åren har upphovsrätten i lag skärpts mycket. EU-direktiven är väldigt klargörande.

Protester

Robert Liewendahl säger att det kom till hans kännedom via media för ett år sedan att en nyuppsättning planerades, men ingen hade kontaktat honom och bett om hans godkännande.

– Då skrev jag till **Barbro Sundback** (föreningens ordför-

ande, reds. anm.) och förbjöd det. Jag skrev vid två tillfällen, men hon och föreningen brydde sig inte om min protest. Därefter skrev min advokat till föreningen och framförde alla paragrafer i upphovsrättslagen och i EU-direktiven, säger han.

Till Hufvudstadsbladet (HBL) säger **Ida Kronholm** att hon tycker att Katrina i den ursprungliga uppsättningen inte sätts i första rummet.

”I det gamla manuset hör man först en kör, sedan den ena mannen, den andra och den tredje som pratar om Katrina”, säger hon.

Robert Liewendahl köper inte förklaringen.

– Det är mycket förvånande att hon uttrycker sig på det sättet. Det var synnerligen viktigt för mig att sätta Katrina i centrum, allt skulle speglas genom henne och hon var med i alla scener utom en. Kritikernas och publikens respons var att Katrina verkligen stod i centrum. Ida Kronholm säger i HBL:s artikel att mitt

manus börjar med tre mansröster. Det stämmer inte, det är inga karlröster i början. Det är en kör. Mitt manus börjar med ”Sången om Österbotten”, det är dans och där träffas Johan och Katrina och har en kort dialog.

Vad tror du det verkligen handlar om då?

– Det vet jag inte. Barbro Sundback säger att manuset är trettio år gammalt, men det är många musikalerna som spelas alljämt jorden runt.

Misstänker cancelkultur

I HBL:s artikel står det att Robert Liewendahl upplever sig vara utsatt för en så kallad cancelkultur (utfrysning, reds anm.).

– Man behöver bara gå in och läsa om cancelkultur. Det är en tanke som har slagit mig, men det behöver inte vara så. Barbro förnekar det. Jag vill inte gå in på det desto mer, säger han.

Liewendahl tillägger att han inte har något att invända mot manusförfattarna **Carina Karlsson** eller **Ida Kronholm** personligen.

– De har fått ett uppdrag och utfört det.

Foto: **Linda Blix**
linda.blix@alandstidningen.ax
tel: 26 637

”Han har hotat oss flera gånger”

Kulturföreningen Katrina är fast beslutna att fortsätta med nyuppsättningen av ”Katrina”.

– Vi gör det här utifrån våra ambitioner och det är kanske det Liewendahl inte kan acceptera, säger ordförande Barbro Sundback.

Kulturföreningen Katrinas ordförande Barbro Sundback tar upp giften om att Robert Liewendahl tänker stämna dem med ro.

– Han har hotat oss flera gånger redan och framfört synpunkterna, det är inte något nytt, säger hon.

Barbro Sundback säger att konflikten handlar om upphovsrättsbegrepp. Föreningen har tagit juridisk hjälp som utrett saken närmare, och man är trygg med att gå vidare med nyuppsättningen.

– Hade vi inte varit det skulle vi inte ha gått vidare med det här

”Man vill inte heller att kvinnor beskrivs via det manliga ögat. Vi gör det här utifrån våra ambitioner och det är kanske det Liewendahl inte kan acceptera.”

arbetet, säger hon och fortsätter:

– Det är inte den första klassikern som tolkas på nytt. Jag kan jämföra det med filmen ”Stormskärs Maja”, manuset är helt nytt och följer dagens sätt att presentera henne, man betonar kärleken mellan Janne och Maja. **Varför skrevs manuset till Katrina om om?**

– Manusförfattarna vill att huvudpersonen Katrina ska vara med från första början. Det är det inte i Liewendahls manus. Det nya manuset följer på ett sätt striktare romanen. Man vill inte heller att kvinnor beskrivs via det manliga ögat. Vi gör det

här utifrån våra ambitioner och det är kanske det Liewendahl inte kan acceptera.

Kan det här påverka föreställningen i sommar?

– Det vet jag faktiskt inte. Han säger att han efter premiären ska anmäla oss, men jag antar att polisen inte kommer till den andra föreställningen och bommar igen Alandica. Vi har sålt bra med biljetter. Vi tar en dag i sändning, det är långt ännu till den 17 juli. Jag hoppas att Liewendahl ändrar sig.

Linda Blix

”Han säger att han efter premiären ska anmäla oss, men jag antar att polisen inte kommer till den andra föreställningen och bommar igen Alandica”, säger Kulturföreningen Katrinas ordförande Barbro Sundback. Foto: Robert Jansson

Robert Liewendahl undrar huruvida man kan ändra ett musikteaters manus utan att kontakta originalförfattaren.

Foto: Robert Jansson

» Fakta

Ett kulturbråk skakar Åland. Kombattanterna är Kulturföreningen Katrina och regissören Robert Liewendahl.

Dramatikern och regissören Robert Liewendahl anser sig ha utsatts för ett upphovsrättsligt intrång när ett nytt manus för musikalen "Katrin" a beställdes. Han tänker ta strid för saken och deklarerar att han har för avsikt att stämma Kulturföreningen Katrina, något Hufvudstadsbladet (HBL) var först med att berätta i går. Men Kulturföreningen gör en annan upphovsrättslig tolkning och har, precis som Liewendahl, anlitat juridisk hjälp.

Det här är bakgrunden:

2024 firar Kulturföreningen Katrina 25-årsjubileum. Föreningen inledde sin verksamhet år 2000 med göra den andra uppsättningen av musikteatern "Katrina", efter Sally Salminens roman. Första gången Katrina sattes upp var 1997-1998, då utomhus på posthugården i Storby, Eckerö. Musiken var skriven av Jack Mattsson, sångtexterna av Lars Huldén och manus av Robert Liewendahl.

Kulturföreningen Katrina

Den här gången ska "Katrina" spelas på Alandica. Premiären är den 17 juli 2024 och fem föreställningar planeras.

– Det blir inte samma manus som tidigare. Det gamla uppsättningen känns lite passé, sade föreningens ordförande Barbro Sundback i Ålandstidningen den 7 februari 2023.

För den nya uppsättningen har Ida Kronholm anlitats som regissör. Hon och författaren Carina Karlsson har tillsammans skrivit det nya manuset.

Kronholm säger till HBL att hon inte tycker att Katrina sätts i första rummet i den ursprungliga uppsättningen.

Alfred Sjölund, ordförande för Ålands fåravelsförening.

Foto: Privat

"Det är en ottrygg känsla", säger fårfarmaren Mia Söderdahl om vargobservationerna.

Foto: Robert Jansson

Oro bland fårägare för vargattacker

Vargen är ett hot mot betesdjur och bland fårägare växer oron för angrepp.

– Det är som en tickande bomb, säger Alfred Sjölund, ordförande för Ålands fåravelsförening.

Som Ålandstidningen rapporterade förra veckan har varg observerats i den östra skärgården. Inom landskapets enhet för jakt och viltvård var det inte oväntat att rovdjuret skulle dyka upp, med tanke på den täta vargstammen i sydvästra Finland och den isiga vintern.

Enligt landskapets jaktförvaltare är det också förväntat att vargen tar sig till fasta Åland. Vargen utgör en särskild risk för tamboskap, och bland fårägare växer nu oron.

– Det känns som en tickande bomb. Än så länge är fåren installade och befinner sig inom trygga väggar, men när gräset blir grönt till våren släpps de ut. Då blir varg ett verkligt orosmoment. Får på bete är ett lätt byte, säger Alfred Sjölund, ordförande för Ålands fåravelsförening.

Han bor själv på Simskåla,

Vårdö, där han driver en fårgård tillsammans med sin familj.

– Det har syns spår av varg väldigt nära oss, den gick förbi över isen bara en kilometer härifrån. Jag var inte överraskad av det, Varg kom förra gången det var bra is också, säger han och syftar på vårvintern 2018.

Fårägare: Höj ersättning

Landskapsregeringen betalar ut ersättning för rovdjursskador, men fåravelsföreningen lyfter att systemet inte har uppdaterats på närmare tjuo på.

– Bara med tanke på inflationen har det föräldrads, säger Alfred Sjölund.

Enligt Jord- och skogsbruksministeriets förordning är ersättningsnivåerna följande: slaktfår 139 euro, slaktlamm 153 euro, lamm för avel 363 euro, tackor för avel 431 euro samt baggar för avel 556 euro.

Föreningens tidigare ordförande och nuvarande rådgivare Mia Söderdahl håller med om att ersättningen behöver ses över.

– Den är som i början av 2000-talet, då det var lodjur i

farten. Men lo tar enkasta djur, medan varg ofta ger sig på fler. Siffrorna är inte längre relevanta, de behöver diskuteras, säger hon.

Mia Söderdahl, som själv är fårfarmare i Jomala, vittnar också om den olustiga känsla som väckts bland fårägarna.

– Ingen av oss vill vara gården som blir drabbad. Man kan aldrig vara säker på att vargen attackerar tamboskapen, men man måste ändå laga staket för att gardera sig. Att övervaka får på naturbeten är väldigt svårt. Det ger en känsla av ottrygghet, säger hon.

Landskapets jakthandläggare Roger Gustavsson menar att det ännu inte finns tillräckligt med information om varens rörelser på Åland.

– Det har varit diskussioner om att något rört sig på norra delarna på väg västerut, det har syns spår men vi har inte fått in några fotografier av varg, säger han.

Text
Linda Blix
linda.blix@alandstidningen.ax
tel: 26 637

Flera översvämningar i Jomala under helgen

Nederbörd och plusgrader föranledde flera översvämningar i Jomala under den gångna helgen.

– Vi hade en del bekymmer på fredagskvällen, säger Kristofer Koskinen vid Räddningsområde Ålands landskommuner (RÅL).

Den snabba övergången från minusgrader till plusgrader med tillhörande regn orsakade under förra veckoslutet stora ansamlingar av vatten på flera håll på Åland. I Mariehamn var det synligt bland annat vid Backeberg och Snellmans åkrarna i Strandnäs.

– Vi fick åka dit tidigt på lördagsmorgonen. Åkrarna var i

princip helt översvämmade. Det såg ut som sjöar mitt i stan, säger Karl Nordlund som är räddningschef vid Räddningsverket.

Orsaken till de stora vattenansamlingarna är att det fortfarande finns tjäle, varför vattnet har svårare att tränga igenom marken.

– Dessutom har dagvattenbrunnarna varit överfrysta. Vi var på plats för att lokalisera brunnarna och frigöra dem.

Fyra fastigheter

I Mariehamn påverkade översvämningarna ingen bebyggelse, men i Jomala fick Kristofer Koskinen och Jomala FBK under helgen rycka ut till flera eg-

nahemshus med vatten i källare och kring husgrunder.

– Jag var i väg på fyra larm men två var till samma adress. I en av husen var det ordentligt med vatten i källaren.

Husen var utspridda i hela kommunen så inget särskilt område var drabbat.

– Det är låglänta hus som brukar kunna få lite bekymmer när det blir större vattenmängder, oavsett om det beror på nederbörd eller som den här gången mycket snösmältning och tjäle i marken.

Text
Kevin Eriksson
kevin.eriksson@alandstidningen.ax
tel: 26 643

